Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

Neuvotteleva virkamies Elina Rydman

10.4.2025

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp)

Sisäministeriö on 2.4.2025 antanut hallintovaliokunnalle lausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp). Sisäministeriön poliisiosasto antaa hallintovaliokunnalle seuraavan, ministeriön aiempaa lausuntoa täydentävän lausunnon:

Esityksen suhde muihin esityksiin

Poliisiosasto toteaa, että hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi liittyy välittömästi hallituksen esitykseen eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp), joka on myös parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä.

Voimassa olevan arpajaislain mukaan rahapelitoimintaa valvoo Poliisihallitus. Rahapelijärjestelmäuudistuksen valmistelun aikana arvioitiin, miten lupa- ja valvontatoiminta olisi tarkoituksenmukaista organisatorisesti järjestää uudessa rahapelijärjestelmässä. Valmistelussa pidettiin perusteltavimpana vaihtoehtona rahapelitoimialan lupa- ja valvontatoiminnan sijoittamista uuteen Lupa- ja valvontavirastoon, jonne ollaan osana valtion aluehallintouudistusta keskittämässä muitakin vastaavan kaltaisia lupa- ja valvontatehtäviä. Näin ollen rahapelitoimialan toimivaltainen viranomainen vaihtuisi uuden rahapelijärjestelmän myötä. Ehdotetun rahapelilain mukaan laissa säädettävistä toimilupa- ja valvontatehtävistä vastaisi vuoden 2027 alusta alkaen Lupa- ja valvontavirasto. Tämän vuoksi uutta rahapelijärjestelmää koskevia lakiehdotuksia ei voida hyväksyä ennen kuin laki valtion Lupa- ja valvontavirastosta on hyväksytty.

Rahapelitoimialan lupa- ja valvontatoiminnon sijoittuminen Lupa- ja valvontavirastossa ja toiminnosta säätäminen

Uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa varten valtiovarainministeriö on 17.10.2024 asettanut toimeenpanohankkeen (VM168:00/2024), jonka tehtävänä on muun muassa laatia tarkempi hankesuunnitelma lupa- ja valvontatehtävien organisoimiseksi ja siirtämiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle sekä suunnitella ja tehdä väliaikaisen toimintamallin lisäksi ehdotus lupa- ja valvontatoimintaa koskevan toimintayksikön organisaatiorakenteesta.

Poliisiosasto toteaa, että toimeenpanohankkeessa on alustavasti arvioitu erilaisia vaihtoehtoja siitä, miten rahapelitoimialan lupa- ja valvontatoiminto tulisi sijoittumaan Lupa- ja valvontaviraston

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö PL 26 00023 Valtioneuvosto	 Kirkkokatu 12 Helsinki	 0295 480 171 +358 295 480 171	 09 160 44635 +358 9 160 44635	 kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

organisaatiorakenteessa, mutta hankkeessa ei ole vielä tehty ratkaisua tältä osin. Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 4 §:n mukaan virasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Virastolla voi olla myös osastojen ulkopuolisia toimintayksiköitä. Osastoista säädettäisiin ehdotetussa laissa, kun taas toimintayksiköistä voitaisiin 4 §:n 7 momentin mukaisesti säätää valtioneuvoston asetuksella. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan osastot ja mahdollisesti aikanaan asetuksella perustettavat toimintayksiköt olisivat pääjohtajan alaisuudessa toimivia rakenteita, mutta osastoilla olisi hallinnollisesti erilainen ja itsenäisempi asema kuin toimintayksiköillä, mikä ilmenisi muun muassa työjärjestystä, ratkaisuvaltaa ja nimitystoimivaltaa koskevassa sääntelyssä

Toimeenpanohankkeessa tehdyssä alustavassa arvioinnissa on katsottu, että oma osasto ei olisi tarkoituksenmukainen ratkaisu. Muita toimeenpanohankkeessa alustavasti esillä olleita vaihtoehtoja ovat olleet sijoittaminen elinkeinovalvonta ja oikeusturva -toimintayksikköön, yleiseen osastoon tai omaan toimintayksikköön. Aluehallintouudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ei ole otettu kantaa organisointiin.

Uuden rahapelilain mukaisen lupa- ja valvontatoiminnon sijoittamisratkaisua arvioitaessa merkityksellistä on muun muassa toimialaohjausta, johtamista ja asioiden ratkaisuvaltaa koskevat kysymykset, koska valvonta on keskeinen osa tehokasta rahapelitoimialan sääntelyä. Arvioinnissa on tarpeen ottaa huomioon myös hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan lisenssijärjestelmään siirryttäessä tehostetaan rahapelitoimialan valvontaa, turvataan valvonnan riittävät resurssit ja estetään tehokkaasti muun muassa rahanpesu ja tulosmanipulaatio.

Poliisiosasto toteaa, että myöhemmin toimeenpanohankkeessa tehtävän organisointiratkaisun tulisi tukea tehokasta valvontaa ja olla myös toimialaohjauksen näkökulmasta selkeä. Mikäli kyseeseen tulisi oma osasto, edellyttäisi tämä muutosta Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen, koska osastoista säädetään laissa. Oma erillinen toimintayksikkö olisi erityisesti toimialaohjauksen näkökulmasta selkeä ratkaisu verrattuna esimerkiksi siihen, että lupa- ja valvontatoiminto sijoitettaisiin osaksi muuta osastoa tai yksikköä. Erillinen toimintayksikkö ei edellyttäisi muutoksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen, mutta asiasta olisi syytä säätää valtioneuvoston asetuksella.

Poliisiosasto kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin mukaan virastolla voisi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että sen on tarkoitus kattaa virastolle muilla kuin 1 momentissa tarkoitetuilla tehtäväaloilla säädetyt erilliset oikeusturva-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät, kuten oikeusministeriön, sisäministeriön, valtiovarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille kuuluvat mainitut tehtävät. Hallituksen esityksen jaksossa 6.1 todetaan Poliisihallituksen esittäneen lausuntokierroksella, että lakiin lisättäisiin säännös rahapelialan lupa- ja valvontatehtävästä. Myös sisäministeriö totesi lausuntokierroksella antamassaan lausunnossa, että jatkovalmistelussa olisi tarpeen arvioida uuden rahapelilain mukaista lupa- ja valvontatoimintaa suhteessa ehdotettuun Lupa- ja valvontaviraston organisaatioon. Hallituksen esityksen mukaan jatkovalmistelussa on katsottu, että ehdotetun sääntelyn perusteella virasto hoitaa muita sille erikseen säädettyjä tehtäviä ja että sääntely näin ollen mahdollistaa myös rahapelialan lupa- ja valvontatehtävät, mikäli niitä koskevassa erityislainsäädännössä näin säädetään.

Poliisiosasto ehdottaa maininnan lisäämistä 3 §:ään siitä, että virasto hoitaa rahapelilaissa säädetyt lupa- ja valvontatehtävät, koska kyse on merkittävästä ja kokonaan uuden rahapelilainsäädännön mukaisesta tehtäväkokonaisuudesta uudessa virastossa.

Liitteet -

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Rantanen
Kansliapäällikkö Sarasmaa
Valtiosihteeri Salminen
Erityisavustaja Kerttula
Osastopäällikkö Vuori
Lainsäädäntöjohtaja Laitinen

Sisäministeriön pelastusosasto
Sisäministeriön henkilöstö- ja oikeusyksikkö